

Infectieziektesurveillance bij de GGD vóór de pandemie: een mixed-methods onderzoek

Amanja Verhaegh

Arts Infectieziektebestrijding, aios M+G

Afdeling SIM, GGD Zuid Limburg

DISCLOSURE BELANGEN SPREKER

(potentiële) belangenverstrengeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Geen
<ul style="list-style-type: none">• Sponsoring of onderzoeksgeld• Honorarium of andere (financiële) vergoeding• Aandeelhouder• Andere relatie, namelijk ...	<ul style="list-style-type: none">• RIVM Regionaal programmabudget••

AANLEIDING

2010: regionale infectieziektesurveillance *niet doen, tenzij*

Digitalisering: van kaartenbak naar EPD

GGD'en: tóch surveillance regionaal/lokaal

Wat doen de verschillende GGD'en?

2018/2019: Onderzoek regionale surveillance GGD



DOEL

- Inzicht in hoe GGD'en vormgeven aan dataverzameling en surveillance
- Inzicht in de toegevoegde waarde van regionale surveillance op de landelijke surveillance en aansluiting tussen beide

ONDERZOEKSOPZET

Kwalitatief

Semi-gestructureerde interviews

Targeted sampling

Praktijkgericht

Axiale codering op thema's

Uitkomsten → kwantitatief

Kwantitatief

Online vragenlijst

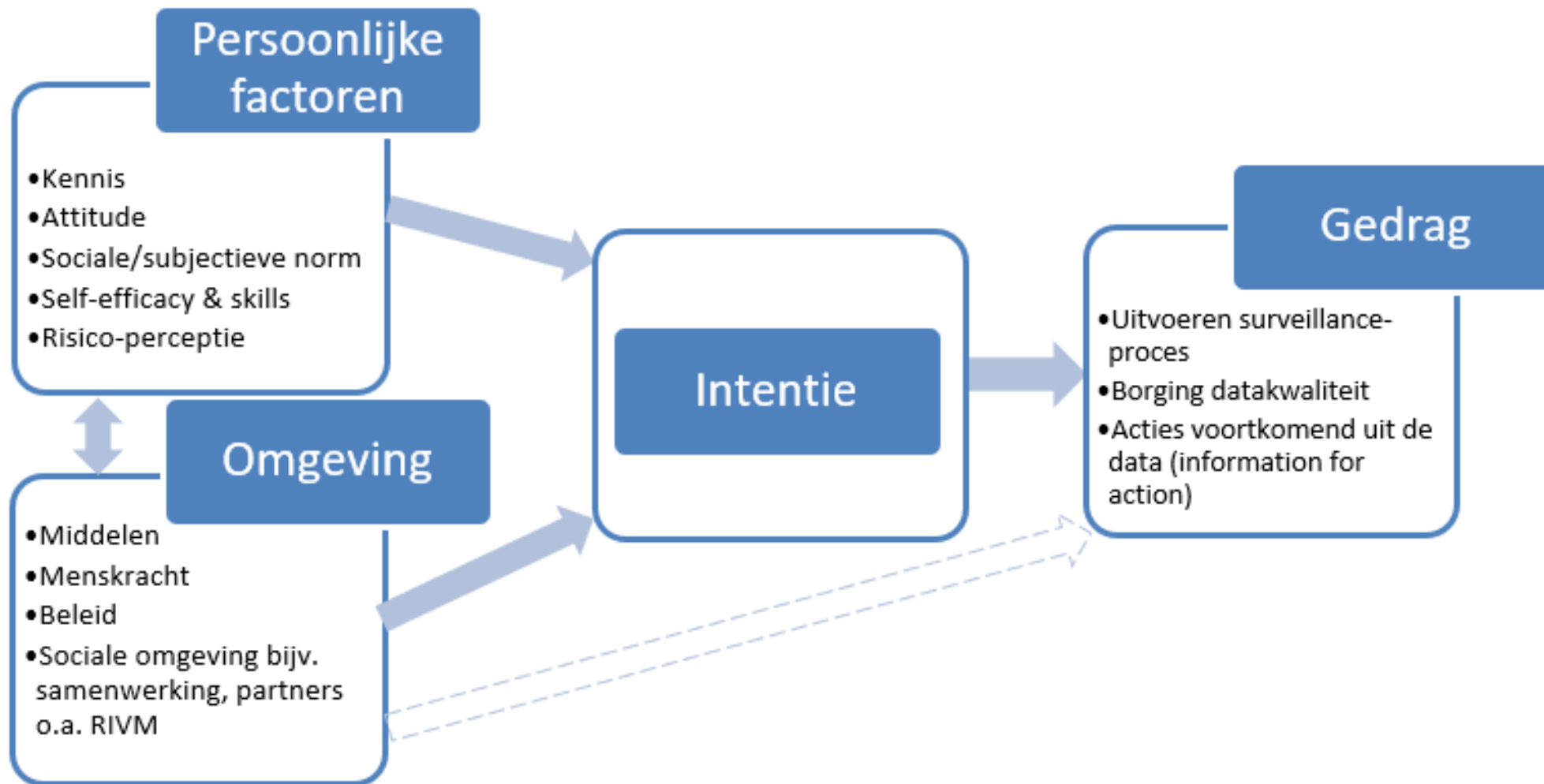
58 vragen

322 uitnodigingen

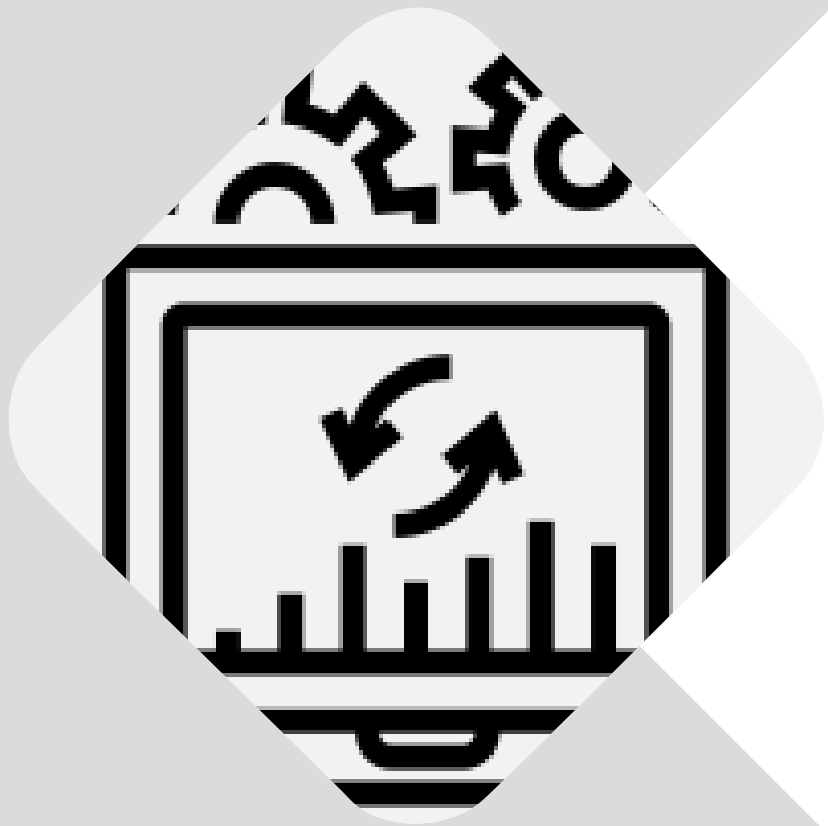
Descriptieve analyse per thema



FRAMEWORK VOOR TOPICLIJST



Gebaseerd op Theory of Planned Behaviour



Resultaten

RESPONDENTEN ONDERZOEK



27 geïnterviewden
48% vrouw
14 jaar werkervaring

122 medewerkers
72% vrouw
10 jaar werkervaring



11% verpleegkundige
81% arts

33% verpleegkundige
60% arts



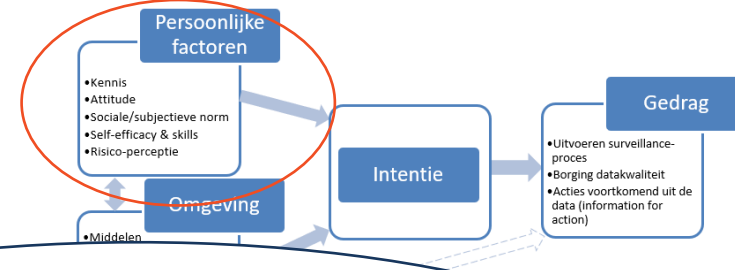
4% epidemiologie-master
11% (oud)EPIET

7% epidemiologie-master
4% (oud)EPIET, 15% PhD



Resultaten kwalitatief onderzoek

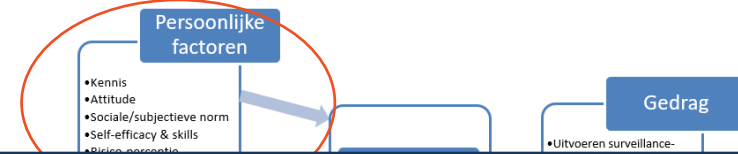
RESULTATEN KWALITATIEF: PERSOONLIJKE FACTOREN



- Taak van de GGD?
 - Omission bias
- Welke GGD-professional? Rol RIVM?
- Data-uitwisseling GGD-RIVM
 - Data-ontsluiting
 - Koppeling dossiersysteem-Osiris
- Sociale norm

“Dus misschien is dat wel **de kern van de infectieziektebestrijding** dat je surveillance doet, omdat je anders ook niets te bestrijden hebt als je niet weet wat er is.”
(R12).

RESULTATEN KWALITATIEF: PERSOONLIJKE FACTOREN



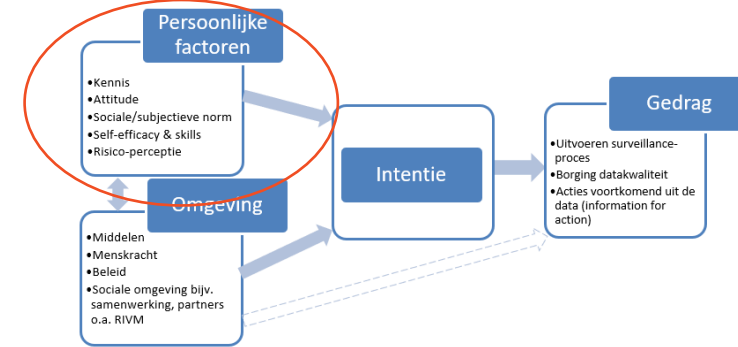
Duiding: arts

Vroegsignalering & ook duiding: verpleegkundige
Complexe analyses: epidemioloog

RIVM: signalering, ondersteuning

- Taak van de GGD?
 - Omission bias
- Welke GGD-professional? Rol RIVM?
- Data-uitwisseling GGD-RIVM
 - Data-ontsluiting
 - Koppeling dossiersysteem-Osiris
- Sociale norm

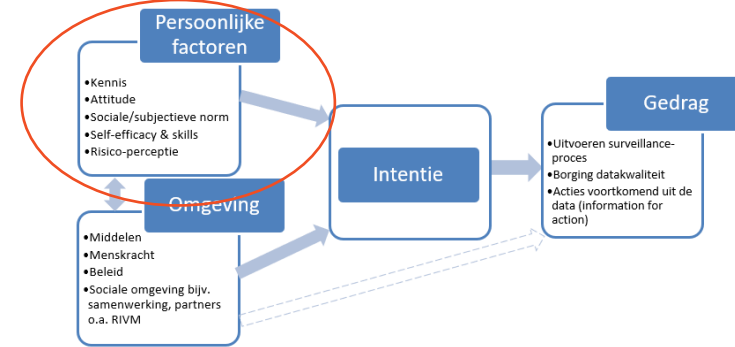
RESULTATEN KWALITATIEF: PERSOONLIJKE FACTOREN



- Taak van de GGD?
 - Omission bias
- Welke GGD-professional? Rol RIVM?
- Data-uitwisseling GGD-RIVM
 - Data-ontsluiting
 - Koppeling dossiersysteem-Osiris
- Sociale norm

“Ik kan mij bijna niet voorstellen dat er echt mensen zijn die het niet belangrijk zouden vinden. Omdat het echt een **heel belangrijke taak** is binnen de infectiebestrijding. Er wordt onder verpleegkundigen ook veel gesproken over wat er speelt bij anderen, dus [surveillance] **leeft wel bij iedereen.**” (R17)

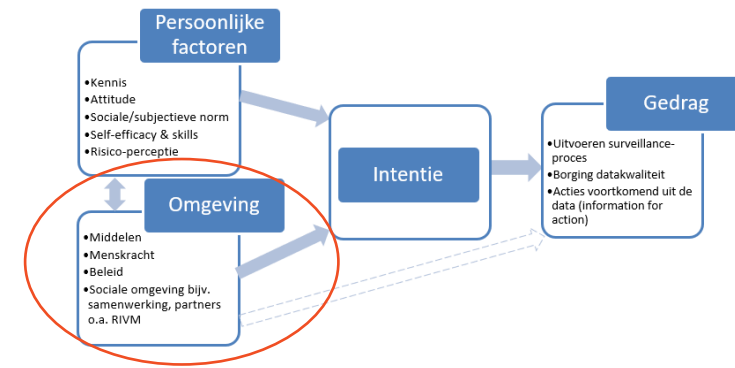
RESULTATEN KWALITATIEF: PERSOONLIJKE FACTOREN



Meerwaarde GGD-infectieziektesurveillance

- Doelgerichte lokale acties/interventies opzetten
- Trends en verheffingen signaleren
- Determinanten en risico's kennen
- Input voor landelijke surveillance
- Tbv contacten met ketenpartners
- Tbv terugkoppeling team/GGD /gemeentes
- Voor vergelijking regio met andere GGD'en

RESULTATEN KWALITATIEF: OMGEVING



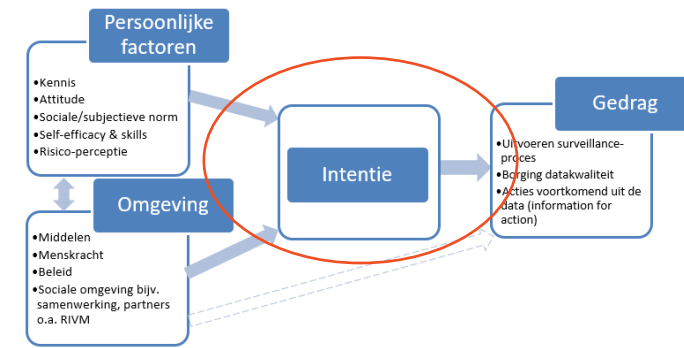
- Menskracht:
 - Onderbezetting, toch: “voldoende”
 - 1 persoon/werkafspraak/team
 - Kwetsbaarheden
- Middelen
- Expertise op GGD /wens?
- Samenwerking: (POI)regio, HPZone

“Dat moeten we niet allemaal uitbesteden want dan raak je zelf helemaal **het overzicht en de kennis** kwijt” (R18).

“Ik zou zeker zorgen **dat je een epidemioloog hebt** die ondersteuning biedt aan je lokale surveillance.” (R3)



RESULTATEN KWALITATIEF: INTENTIE



- Hoge motivatie voor uitvoeren surveillance
- Enkeling: frustrerende taak, weinig uniforme data-registratie



RESULTATEN KWALITATIEF: GEDRAG

- Wie?
- Hoe vaak?
 - Vast & ad hoc
 - Tijd varieert
- Wat?
 - Dossiersysteem, evt Osirisdata.
 - Externe bronnen

“De surveillance is helemaal **verweven in de dagelijkse activiteiten**. Je hebt de hele dag wel je ogen en oren open. Dat is heel moeilijk om dat uit te drukken in een getal, maar je bent er zeker per kwartaal een hele dag of zo of misschien iets langer bezig om dingen te verzamelen, op te schrijven, te noteren, te vergelijken. Maar daarbuiten heb je dus **non-stop je voelspriet open staan.**” (R11)

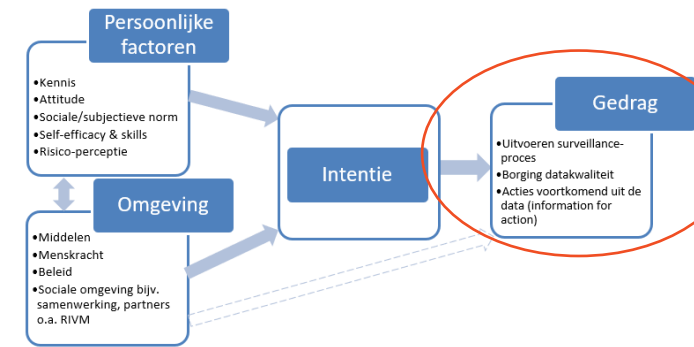
Gedrag



Uitvoeren surveillance

RESULTATEN KWALITATIEF: GEDRAG

- Hoe?
 - Vgl met 'normaal' / voorgaande ja(a)r(en)
 - Vgl met andere GGD/POI-regio/landelijk
- Waarmee?
 - Excel (SPSS, software van registratiesysteem).
 - Alertering



“We krijgen aan infectieziektemeldingen gemiddeld tussen de 10 en 20 signalen per maand. Dus ja, als iets afwijkt **dan valt het ook al vrij snel op bij ons.**” (R1)

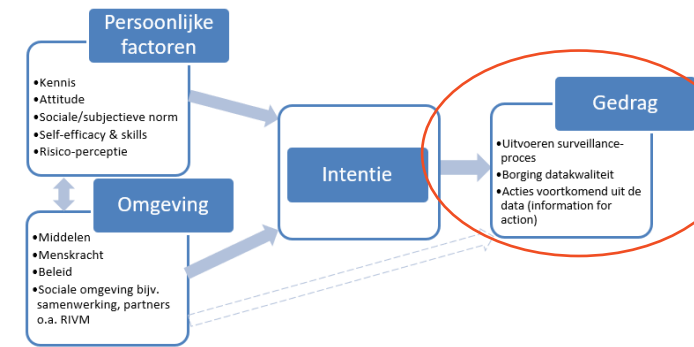
Uitvoeren surveillance



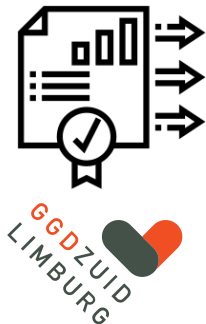
RESULTATEN KWALITATIEF: GEDRAG

- Borging datakwaliteit
 - Verantwoordelijkheid belegd
 - Afspraken
 - Data-opschoning

“Want in HP zijn vele manieren om dingen in te vullen, en als je dat niet **op dezelfde manier doet** dan kan je de cijfers eigenlijk ook niet goed vergelijken.” (R2)

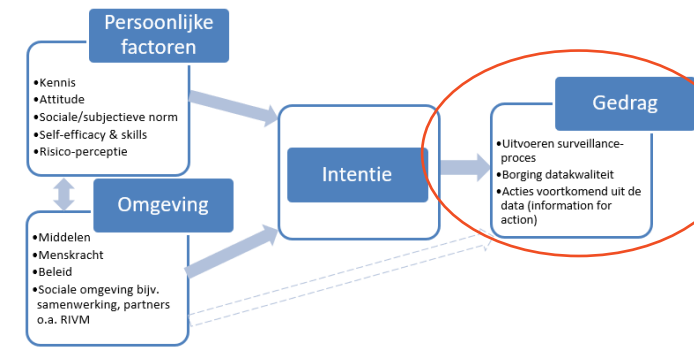


Data-kwaliteit en acties



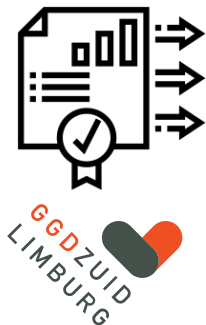
RESULTATEN KWALITATIEF: GEDRAG

- **Borging datakwaliteit**
 - Verantwoordelijkheid belegd
 - Afspraken
 - Data-opschoning
- **Acties voortkomend uit surveillance**
 - “In de gaten houden”, soms: verder onderzoek of actie
 - Informeren relevante partijen



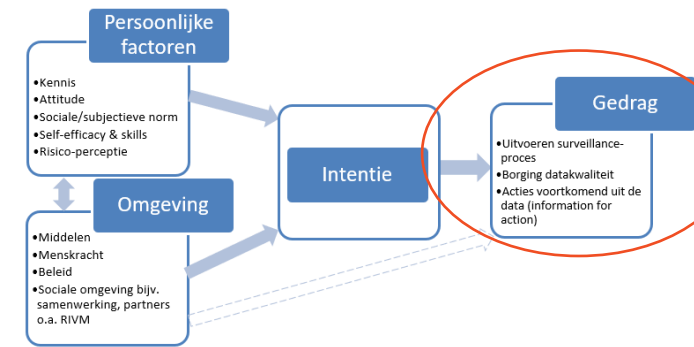
“Ja, je ziet dat gastroenteritis, toeneemt. Toen hebben wij de zorginstellingen en de ziekenhuizen **geïnformeerd dat het seizoen begonnen was**. Wij hebben ook laatst, toen wij echt een verheffing zagen van het aantal krentenbaardmeldingen binnen kinderdagverblijven en scholen, [toen] hebben we een brief gestuurd.”

(R17)

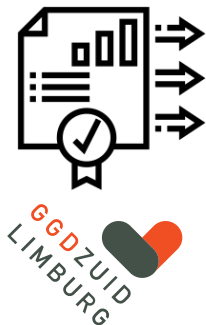


RESULTATEN KWALITATIEF: GEDRAG

- **Borging datakwaliteit**
 - Verantwoordelijkheid belegd
 - Afspraken
 - Data-opschoning
- **Acties voortkomend uit surveillance**
 - “In de gaten houden”, soms: verder onderzoek of actie
 - Informeren relevante partijen
- **Delen van de informatie**
 - Vaste partners (intern en extern)
 - Bij verheffing of uitbraak



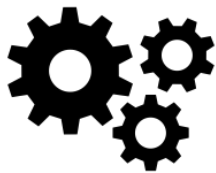
Data-kwaliteit en acties



FACILITERENDE FACTOREN EN BARRIÈRES

Faciliterend

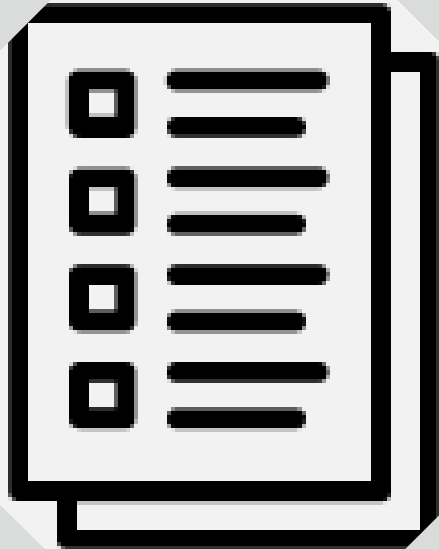
- Prioritering (menskracht/middelen)
- Organisatie surveillance intern
- Samenwerking (intern/regio/land)
- Ondersteunende systemen
- Datakwaliteit op orde
- Vraag/druk vanuit ketenpartners



Remmend/barrières

- Gebrek menskracht, middelen
- Lage prioriteit, niet zinvol ervaren
- Gebrek aan kennis/skills van individu/team
- Samenwerking (intern, extern, tussen datasystemen)
- Onderdiagnostiek, onderrapportage





Resultaten kwantitatief onderzoek

TAAK VAN DE IZB?

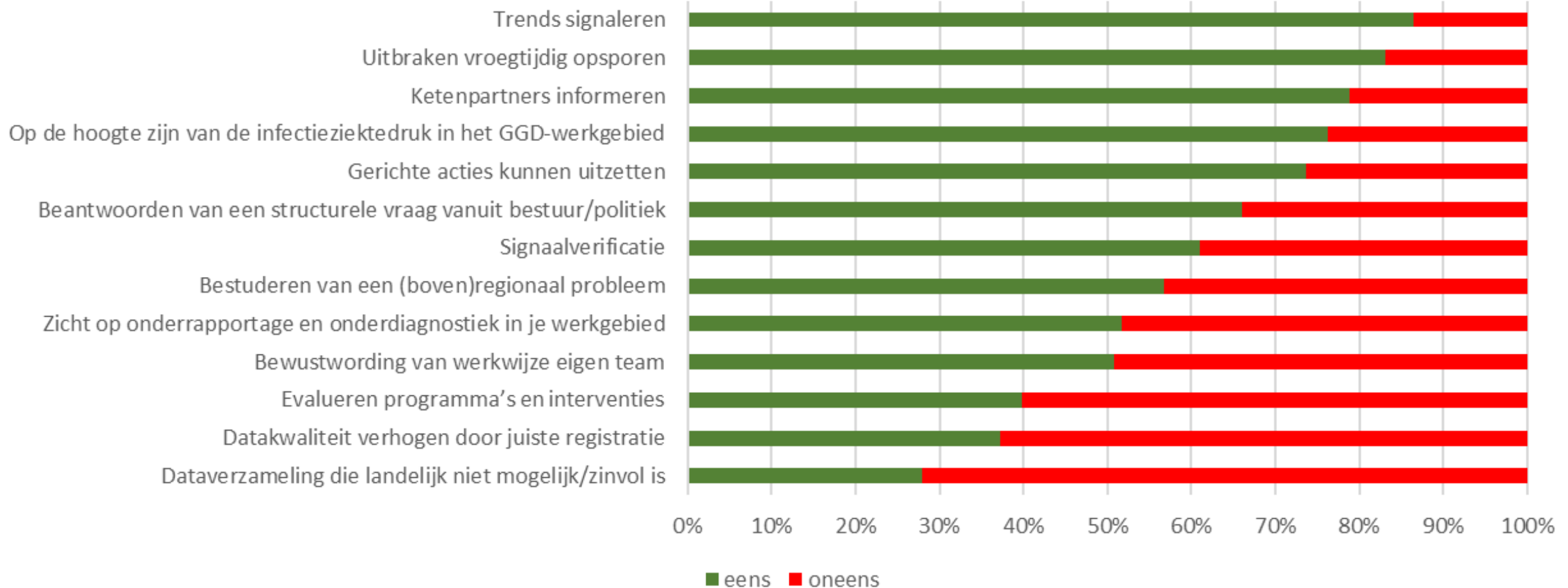
Voorwaarden:

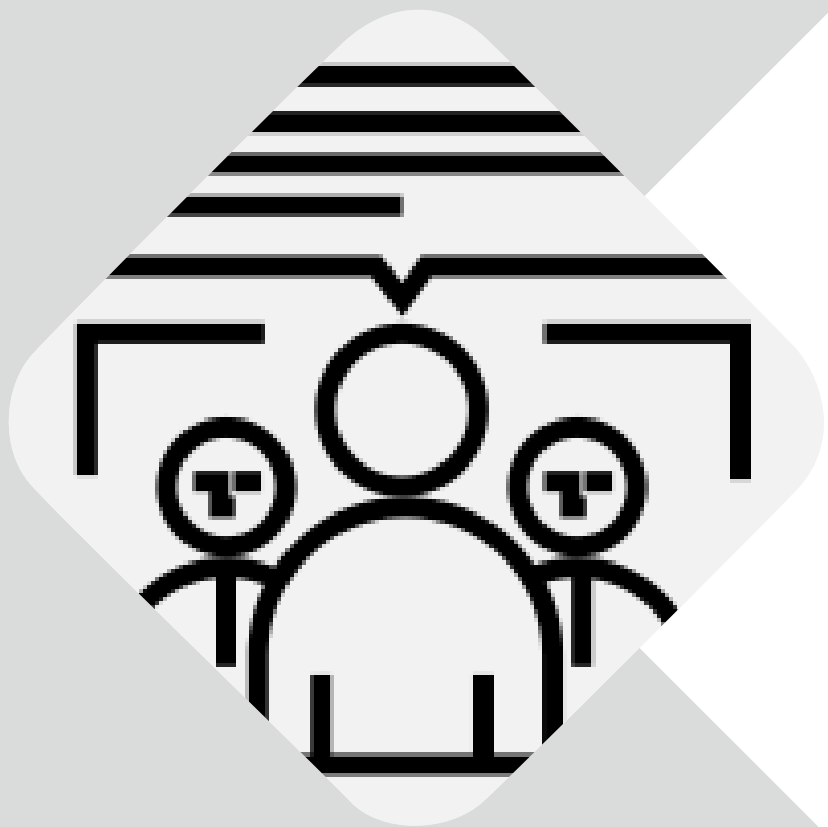
- 98%: kennis van eigen werkgebied is noodzakelijk
- 34%: ook zonder regionale kennis kun je Osirisdata beoordelen

Rol/taak RIVM

- 77%: RIVM signaleert lokale verheffing meldingsplichtige IZ tijdig
- 12% idem bij niet-meldingsplichtige ziekte

MEERWAARDE LOKALE SURVEILLANCE (N=118)





Conclusie

CONCLUSIE

2018/2019: Basistaken surveillance liepen

- Taken belegd bij persoon/team
- Meerwaarde lokale surveillance ervaren

Kritische kanttekeningen/ risico's

- Prioritering bij schaarste
- Epidemiologische ondersteuning/kennis
- Zeggingskracht data
- Afstemming systemen en mensen
- Borging

En toen kwam Covid-19...

AANBEVELINGEN VOOR DE PRAKTIJK

Aanbevelingen	Inmiddels gerealiseerd?
Meer landelijke uniformiteit in registratie van meldingen	voor Covid-19
Real-time koppeling van de meldingen naar RIVM	voor Covid-19
Landelijk dashboard met real-time meldingscijfers eigen regio/landelijk	<input checked="" type="checkbox"/>
Regionale real-time dashboards met goede datavisualisatie	voor Covid-19
Epidemiologische expertise beschikbaar voor de infectieziekte regio's	<input checked="" type="checkbox"/>
Betere samenwerking infectieziektebestrijding met epidemiologie van GGD en RIVM	<input checked="" type="checkbox"/>
Scholing van artsen/verpleegkundigen IZB	<input type="checkbox"/>
Opzetten draaiboek infectieziekte-surveillance GGD	<input type="checkbox"/>
Afstemmen met RIVM over wie wat signaleert en terugkoppelt	<input type="checkbox"/>

TAKE HOME MESSAGE: VOOR DE PRAKTIJK OP DE GGD

- Zorg voor goed georganiseerde structuur van surveillance
 - In rustige tijden, mogelijkheid van opschaling en uitbreiding waar nodig
- Borg taken en prioritering
 - Deel en leg vast wat meerwaarde heeft
- Zorg voor structuur datakwaliteit
- Werk samen:
 - Intern (epidemioloog, REC, andere afdelingen)
 - In de POI/ROI-regio
 - Landelijk (via REC/RAC/EPI)
- Werk aan de kennis/vaardigheden van je team
- Onderhoud netwerk/ketenpartners (vragen/data)

Dank voor de aandacht!